

Juliana dává výpověď

Občas přemýšlím nad tím, kde se berou osudové věci. Rodí se ze zcela nenápadných náznaků, jichž si na první pohled ani nevšimnete? Jedno otevření dveří, sukně, kterou jste měla na sobě, kus papíru s podpisem. Tam někde to začne, koule se nabaluje a vy s úžasem hledíte na to, jak se váš život řítí k Velkému třesku. A možná je to jenom proto, že jste si ráno oblékla zelený svetr.

Jmenuji se Juliana. V době, kdy se tento příběh začíná vyprávět, je mi skoro dvacet osm, mám skoro devítiletého syna Daniela a skoro bývalou práci. A manžela Jana, kterého bych skoro raději neměla. A pocit, že v mém životě se skoro všechny důležité věci odehrály příliš brzy.

Začalo to už mým narozením. Na svět jsem přišla o měsíc dříve, než se čekalo. Moji mámu to ovšem nezaskočilo. Tašku s povinnou výbavou každé rodičky měla připravenou už několik týdnů. Matka vystudovala katedru účetnictví na VŠE. Od roku 1957 má všech-

ny ústřížky od složenek archivované podle data zaplacení. Představa, že cokoliv uhradí hodinu po splatnosti, je pro ni nemyslitelná.

„Nemáte vyplněné jméno dítěte,“ zamračila se vrchní sestra nad přijímacím protokolem.

„Mám.“

„Nikde to tu nevidím,“ trvá si na svém osoba na příjmu.

„Juliana,“ vysoptí ze sebe matka mezi zrychlujícími se stahy.

„Cože?“

„Juliana!“

„Na to ale musíte mít souhlas otce dítěte!“

„Nemusím,“ ohradí se matka, která sice stojí v té chvíli v louži plodové vody, ale dobře postřehla – jak bude v nejbližších padesáti letech při každé příležitosti vyprávět – ten podtext naprosto nestoudné poznámky.

„Jméno je v kalendáři. Ale pokud si přejete, klidně si zavolejte mého man – žel – a!“

Porod se naštěstí velmi urychlil, sestra hodila pod matku hadr, na formality nezbyl čas a já jsem se mohla stát Julianou. Celé dětství a mládí budou vrstevníci na mé jméno reagovat stejně jako vrchní sestra, na niž moje matka po návratu z porodnice neopomněla podat stížnost pro necitlivé zacházení: Cože?

Posléze bude Juliana z kalendáře vyřazena jako jméno příliš religiózní. A ještě později, v nové vlně všech módních Denisek, Šarlotek, Sár, Petronil a Henriet už

pro ni nebude místo. Díky tomu budu celý život ušetřena nežádoucích pracovních oslav jmenin. Je mi upřímně líto všech Josefů, Karlů a Václavů, kteří se na svůj svátek musejí nuceně opíjet s lidmi, o které nestojí. Já jsem tu v tichosti. Předčasně narozená, a s neobvyklým jménem, na které bylo taky příliš brzy.

A dnes dávám svou první výpověď.

Dneska, když denně někdo dává nebo dostává výpověď, se vám asi bude zdát, že téhle banalitě přisuzuji zbytečnou a nezaslouženou důležitost, ale v době, kdy mi bylo osmadvacet, znamenala výpověď mimořádnou událost. Psal se rok osmdesát osm. Lidé se zaměstnávali na roky až doživotí, aby v šedesáti obdrželi diplom za dlouholeté působení u pásu nebo vyseďování v kanceláři. S plaketou nafasovali poukázku na rekreaci ROH nebo dárkový koš jinak nedostatkových pochutin, mistrně proložených neprodejnými kekсы. Spolupracovníci s nimi popili zteplalého bílého vína a stali se bývalými spolupracovníky. A téhle perspektivy jsem se právě hodlala vzdát.

Vlastně ještě ne zcela. Moje výpověď zatím nevstoupila v platnost. Pracuju už pět let v propagačním oddělení jednoho poměrně velkého stavebního podniku. Slovo reklama se nepoužívá, my tady šíříme „poselství srozumitelné socialistické propagace“.

Moje práce spočívá v tom, že píšu texty letáčků, na nichž Bobr Šikula připomíná zaměstnancům, že mají na stavbě nosit ochranné pomůcky a dodržovat zásady bezpečnosti práce.

Zaměstnanci na to pochopitelně dlabou a Bobrovi

Šikulovi na letáčcích přikreslují nadměrné přirození a připojují žertovné vzkazy typu: *Bobr s ptákem – vem to hákem!* V lepším případě na ně staví kafe. Letáčky jsou totiž na kvalitním křídovém papíře, tudíž neprosáknou, a tak během pár dní zdobí Bobra Šikulu olympijské kruhy ze zbytků kávy. Papír je to drahý, čímž se snadno vyčerpá částka určená na propagaci bezpečnosti práce, my splníme plán a vedoucí má klid a prémie. Všichni jsou spokojeni. Bobr Šikula se stal tak populárním, že jsme začali vyrábět samolepky. Bobr v montérkách a s bezpečnostní přilbou byl doslova hitem. Dalo se s ním neoddělitelně slepit kdeco. Vyhrála jsem interní podnikovou soutěž o nejuvitnější slogan. V konkurenci dalších dvou zaměstnanců propagačního oddělení to nebylo zase tak složité. Bobr Šikula svými chlupatými prackami ukazuje na přilbu a nad ním se klene mé vítězné moudro: *Mysli na hlavu!* Dostala jsem pět stovek odměny, což představovalo malé jmění.

„Vidíš, soudružko, když se snažíš, tak to jde,“ pravil při té příležitosti vedoucí odboru propagace, takto můj šéf, když mi tu novinku sděloval. Narážel tím na mé předchozí excesy, mezi nimiž vybírám:

Neohlídala v tiskárně barvu na letáčky k Měsíci československo-sovětského přátelství, následkem čehož zůstalo na skladě tisíc kusů starorůžových papírů se vzkazem o nerozborném přátelství nás všech se Sovětským svazem.

Navrhla k oslavám květnového vítězství provokativní slogan: *I bobři staví mírovou hráz*. Bohužel vedení mezitím vybralo pro plakát motiv několika rozjásaných jeřábnic.

Do knihy příchodů a odchodů zapsala špatně účel cesty na odloučené pracoviště – ve skutečnosti jsem prostě zdrhla z práce, protože Daniel byl zase ve školce poslední.

Teď tu stojím před svým šéfem, který se také právě chystal ulít, protože je pátek odpoledne a jemu za hodinu jede z Florence autobus do Ústí nad Labem, kde s manželkou tráví každý víkend na návštěvě u dcery.

„Co to má být?“ ptá se vyděšeně.

„Výpověď!“

Srdce se mi tetelí z představy volnosti a svobody. Dost bylo Bobra Šikuly, dost bylo tohohle pána, jemuž se v koutcích úst usazují sliny, když mi vykládá, jaké jsem měla obrovské štěstí, když jsem dostala místo v podniku, kde se můžu o dobré propagaci opravdu něco naučit. Nevím, jestli je mu známo sladké tajemství, že místo v tomto podniku jsem nezískala díky štěstí, ale díky protekci, protože náměstek ředitele byl známý mých rodičů a podle jakýchsi nepřiliš jasných rodinných legend byl kdysi v mládí zamilovaný do mé matky.

Vedoucí odboru propagace, jemuž kvůli mně možná dnes ujede autobus, svádí vnitřní boj. Na jedné straně cítí úlevu, protože už mu nebudou chodit uště-

pačné pokyny od vedení, aby se svými podřízenými probral vhodné oblečení zaměstnanců socialistického podniku. Navzdory množnému číslu jsem byla jedním možným adeptem, neboť nikdo z kolegů neměl takový poklad jako já – tričko s portrétem Michaila Gorbačova a nápisem *Perestrojka*, které moje matka tajně propašovala ze služební cesty do Moskvy.

Perestrojka byl hit. V éře tuhého socialismu se objevil v Rusku, kterému se ještě neříkalo Rusko, ale stále Sovětský svaz, člověk, který z pozice nejvyššího komunisty začal všem říkat, že je potřeba reform. Tehdy se tohle opatrné gesto zdálo jako zázrak. Měl elegantní a vzdělanou ženu, bavil se s Američany a my jsme nevycházeli z úžasu. Nakaženi virem Perestrojky jsme chodili v tričkách s Gorbyho obličejem na hrudi, mluvili o změnách a dávali výpovědi z podniků Bobrů Šikulů.

V tomhle směru jsem ale k Bobrovi nespravedlivá. To pracovitě zvíře nemohlo za to, že ho nějaké pako vybralo jako symbol dobrého stavitele na reklamní, pardon, propagační kampaň. Můj syn Daniel bude ztráty bobra ještě několik měsíců litovat – za bobří samolepky totiž získával v družině různé výhody.

„Ty dávaš výpověď, soudružko? Juliano?“

„Jo,“ hlesnu. Někdy je blbá odpověď ta nejlepší.

„A proč?“ ptá se s nefalšovaným úlekem.

„Dostala jsem nabídku na lepší práci.“

„Nepovídej! A kde?“

Šéf nevěřicně kroutí hlavou, aby dal najevo, že hloupejší výmluvu v životě neslyšel. Nic lepšího než celoživotní vymyšlení sloganů o bezpečnosti práce, navíc na detašovaném pracovišti, kde se dá prolelkovat celý den a v pátek po půl třetí nikoho ani nenapadne vás tu hledat, si neumí představit. Čeká, čím ho ohromím.

„V televizi!“

„V Československé televizi?“

Ta otázka vám dnes přijde naprosto logická, ale tehdy byla nesmyslná, protože jiná než Československá televize neexistovala.

„A co tam budeš dělat?“

„Redaktorku!“

To je lež jako věž. Ve skutečnosti nastupuji, tedy možná nastupuji, jako asistentka dopisového oddělení, protože moje spolužačka z vysoké, která čeká dítě, mě doporučila jako záskok pod přísahou, že až se bude chtít po mateřské vrátit, tak bez řečí vypadnu.

A já, která jsem byla vždycky spíš „paní Opatrná“, jsem to vzala.

Můj šéf vzdychne, protože moc dobře ví, že jednou z mála výhod, které socialismus poskytuje matkám s dětmi, je zákonná možnost výpovědi z důvodů péče o dítě. Proti tomu není obrany, i kdybyste o žádné dítě nikdy pečovat nechtěli, a nezadrží vás ani sebepevnější hráz Bobra Šikuly.

Rezignovaně podepíše mou žádost.

„Tak si to dones na personální.“

Letím z našeho výhodně detašovaného pracoviště na konci areálu do hlavní budovy, kde má mrzutá

paní na personálním už sbaleno, a tak ji ještě víc naštvete, když musí odemknout již zavřené šuple s razítky. Probodne mě pohledem a beze slova oštempluje kopii výpovědi.

Než se vrátím, šéf už je na cestě na nádraží a mně začnou odkapávat minuty slastných dvou měsíců výpovědní lhůty na cestě k nové svobodě a novému životu nad dopisy televizních diváků.

V návalu radosti naberu štos čerstvě vydaných samolepek s Bobrem Šikulou, který radí: *Myslet na práci, to se vyplácí!* Daniel bude nadšený, i když asi zase bude v družině poslední.